використання. Він не може існувати без офіційного тексту. Офіційне оприлюднення свідчить, що текст у виданні є дублікатом оригіналу, точною його копією. Це формальне підтвердження факту дії нормативно-правового акта. Указані якості притаманні лише офіційним джерелам оприлюднення[10, с. 7-11].

Право на інформацію про нові закони та правові акти – одне із основоположних прав людини, що передбачає можливість отримувати інформацію про прийняття та можливість вільного доступу до точних та повних текстів законів та правових актів, з метою ознайомлення із правовими нормами.

Відповідно це право забезпечується інформуванням про прийняття нових законів та правових актів, оприлюдненням точних та повних за обсягом текстів законів та правових актів у нормативно визначені строки та у встановленому порядку, а також створенням умов для ознайомлення із їх змістом.

Список використаних джерел:

1. Антошина І.В. Інформаційна функція українського права – [Електронний ресурс]. – http://mgu.edu.ua/docs/vchen_rada/disertacii/antoshina_kd.pdf

2. Бєляков К. І. Правова інформація як складова правової реальності / К. І. Бєляков // Часопис Київського університету права. – 2005. – № 1. – С. 22-27.

3. Дубов И. А. Законодательнаяинициатива: проблемы и путисовершенствования / И. А. Дубов // Государство и право. – 1993. – № 10. – С. 26-34.

4. Коккинакис проти Греції (Kokkynakys v. theGreece) // РешениеЕвропейскогосуда по правам человека). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rrpoi.narod.ru/echr/translation/translation/kokkinakis.htm

5. Марущак А. І. Інформаційне право: доступ до інформації / А. І. Марущак. – К. : КНТ, 2007.– 532 с.

6. Опубликование нормативных актов / Всесоюзный научно-исследовательский институт советского законодательства/ [А.С. Пиголкин]. – М. : Юридическая литература, 1978. – 168 с.

7. Про порядок опублікуванняправовихактів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:ranslate.google.com.ua/translate?hl=uk&sl=en&u=http://www.lrkt.lt/en/court-acts/search/170/ta1248/summary&prev=search

8. Санді Таймс проти Сполученого Королівства (Sundy Times v. the United Kingdom). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://medialaw.org.ua/library/sprava-sandi-tajms-proty-spoluchenogo-korolivstva/

9. Селезньова О. М. Класифікація інформації: порівняння нормативного та наукового підходів / О.М. Селезньова // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 1. – С. 203-205.

10. Сидельников И. П. Доступность закона: правовое информирование граждан / И.П. Сидельников. – Минск : Навука і тэхніка, 1992. – 123 с.

11. Тихомиров О. О. Правова інформація: теоретико-правовий аспект / О О. Тихомиров // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. – 2024. – № 1. – С. 29-35.

Макаренко Л. О., старший науковий співробітник відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України кандидат юридичних наук

КУЛЬТУРА ЯК АТРИБУТ СУЧАСНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Одні дослідження базуються на інших, але не в тому значенні, що вони продовжують розвивати засновані іншими ідеї, а тому, що володіючи ширшою інформацією і концептуальною основою, вони глибше вивчають те саме. Кожний серйозний аналіз культури починається з самого початку і досягається того, чого він може досягти, доки не вичерпається інтелектуальний імпульс. При цьому використовуються вже відомі факти, розроблені концепції, перевіряються раніше сформульовані гіпотези; але це є рухом уже не від доведених теорем до доведення нових, а від незграбних спроб досягти найелементарнішого розуміння деколи обґрунтованих претензій на те, що його вже досягнуто і розпочато новий етап. Дослідження є вдалим, якщо вони є проникливішим – хоч би що це означало, - ніж попередні, але воно не спирається на них, а наввипередки біжить поруч [1, с. 36].

Про наукову теорію, а фактично і про науку як таку, наголошує К. Гірц, варто судити з її здатністю робити загальні висновки на основі конкретного явища. Якщо ми прагнемо встановити, що таке людина, то робити це ми можемо лише побачивши, що таке люди, а люди, крім усього іншого, ще й дуже різні. І розуміння цієї різноманітності – її спектра, природи, основи та усіх імплікацій – приведе нас до створення

концепції природи людини, яка буде обґрунтованою та правильною [1, с. 65].

Жити в культурі та нічого про неї не знати - злочинно, тому що в цьому випадку кожна дія людини може виявитися - і виявляється! - руйнівною для культури [2, с. 7]. Культура виступає як феномен, що розкриває сутність, природу, життєдіяльність людини. Людина – не тільки центр культури, але єдиний та абсолютний «простір», у рамках якого живе та функціонує культура. Поза людиною, відірвано від неї, в якості самостійного окремого субстрату культура не існує [3, с. 400]. Культура людей визначає буття і свідомість, і всі інші прояви людського життя: економіку, політику, право, мораль, релігію, науку, мистецтво, духовні переживання людей тощо [4, с. 132].

Кожен тип культури має власну систему знань; філософію і світогляд; свою релігію і стандарти «святості»; власні уявлення про те, що правильно і неправильно; форму мистецтва і літератури; власну мораль; закони, норми поведінки; домінуючі форми соціальних відносин; економічну і політичну організацію; свій власний тип людської особистості з особливим менталітетом і поведінкою [5, с. 19].

Кожна епоха, кожне соціальне утворення, що займають своє місце на різних етапах розвитку суспільної культури, створюють власні моделі суспільних відносин, свої суспільні ідеали, яким надається важливе загальнолюдське значення.

Культура фактично утворює соціальний контекст суспільства як соціальної системи. Цей контекст виступає загальною характеристикою цінності та значущості суспільства і людської особистості як явищ природної та соціальної реальності, що виявляють себе як певні культурно-історичні утворення і на рівні людини, і на рівні суспільства. Вони обумовлюються загальним розвитком цілого, тобто всієї соціальної системи, складовими якої вони є, та в той же час взаємно підтримують і визначають один одного. У сукупності це становить людську історію – у певному розумінні, досвід освоєння людського буття, зв’язок минулого, сучасного та майбутнього [6, с. 14].

Значущість культури особливо зростає в умовах сьогодення у зв’язку з необхідністю докорінного поліпшення національно-патріотичного, міжнаціонального, морального виховання молоді, формування істинно гуманістичного світогляду, для якого характерний погляд на сучасний мінливий і суперечливий світ як на взаємопов’язаний і цілісний.

Сьогодні світова наукова думка основним фактором цивілізаційного розвитку визначає людський капітал. Тому до людини висувається низка нових вимог, перш за все вона має бути обізнаною у своїй професії, здатною жити і працювати на основі отриманих знань. Тобто «знання – не поряд із людиною, знання не для іспиту, не для заліку, а знання як основа, методологія поведінки й діяльності – професійної та побутової» [7].

Система знань, що функціонують у суспільстві, повинна підтримувати комунікацію з культурою, створене на знаннях суспільство володіє необхідною духовністю. Таке суспільство може бути ефективним в усіх сферах життя. Перспективи людини визначаються її здатністю ефективно мислити, тобто проявляти компетентність у вирішенні питань. Таке креативне, ціннісно-орієнтоване мислення спирається на дисципліну, розуміння та діалог.

Спроби пізнати оточуючу правову дійсність, дивлячись на неї виключно крізь призму традицій і цінностей чужої правової культури, забуваючи при цьому співставляти отримані результати з власними правовими надбаннями і напрямками розвитку, призводять, як правило, лише до трансляції чужих поглядів і стереотипів, а відтак не мають творчого характеру і нездатні збагатити національну правову культуру [8, 10]. Більш продуктивним є рівноправний діалог різних правових культур, який з одного боку, допомагає подолати замкнутість і однобічність поглядів і підходів кожної з них, а з іншого – не спричиняє їх злиття, оскільки кожна зберігає свою органічну єдність, цілісність і неповторність.

Отже, визначальним змістом та основною метою правової культури є сприяння, створення у суспільстві умов упорядкованості, які б були б забезпечені економічно та юридично, і які дозволили б людині здійснювати свої права, захистити їх у разі порушення; визначення характеру відносин особистості з суспільством та державою; забезпечення функціонування суспільного та особистого життя при дотримані порядку та норм поведінки у відповідності з морально виваженими юридичними засобами, які мають на меті забезпечення процесів виживання, існування та самозбереження суспільства як системи [9, с. 25].

Сьогодні є нагальною потреба у відповідній сучасним умовам життя ефективній системі правовиховного впливу, яка б ураховувала всі особливості світогляду сучасної людини, останні досягнення правознавства, психології, філософії і сформувала високу правову культуру особи [10, с. 3].

Слід зазначити, що право являє собою самостійний, значимий феномен цивілізації і культури, покликано регулювати суспільні відносини в умовах демократії, економічної свободи, свободи особистості. Як вияв цивілізації і культури право може «побороти» негативні сторони державної влади, бути носієм і гарантом природних прав і свобод людини, дати гарантований простір вільному розвитку особистості.

Саме події, які відбуваються нині в країні, ще раз засвідчили, що проголошена у 1991 р. державна

незалежність потребує постійного захисту і глибокого розуміння, оцінки того, що відбувається навколо нас. Сьогодні як ніколи українське суспільство готове відстоювати національні цінності, українську державність, орієнтацію на фундаментальні орієнтири світової цивілізації.

Список використаних джерел:

1. Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе / К. Гірц / Пер. з англ. – К. : Дух і Літера, 2001. - 542 с.

2. Культурология: учебник / Под ред. Ю. Н. Солонина и М. С. Кагана. – М. : Высшее образование, 2007. - 566 с.

3. Барулин В. С. Социальная философия / В. С. Барулин. - [Изд-е 2-е]. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 1999. – С. 560 с.

4. Костенко О. М. Культура і закон / О. М. Костенко // Правова держава. Щорічник наукових праць Ін-ту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – 1988. – Вип. 9. – С. 130-135.

5. Sorokin P. Social and Cultural Dynamics / P. Sorokin. - New York, 1937. - Vol. 1.

6. Селіванов В. Правова природа регулювання суспільних відносин / В. Селіванов, Н.Діденко // Право України. – 2000. - № 10. – С. 10-20.

7. Кремень В. Якісна освіта: сучасні виміри: Ми повинні готувати «інноваційну людину» / В.Кремень // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.day.kiev.ua/uk

8. Яковюк І. В. Правова культура в умовах глобалізації та європейської інтеграції / І.В.Яковюк // Державне будівництво та місцеве самоврядування. - Х. : Право, 2007. - Вип. 13. - С. 3-16.

9. Діденко Н. Г. Соціальні та юридичні аспекти правової культури / Н. Г. Діденко // Правова культура і підприємництво / Ін-т приват. права і підприємництва АПрН України, Донец. ін-т підприємництва. – К. ; Донецьк, 1999.

10. Ганзенко О. О. Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави Україна / О. О. Ганзенко. - Автореф. дис. … к.ю.н.; спец. 12.00.01 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. - К., 2003.

Мінченко Ольга Василівна, старший викладач кафедри теорії держави і права НАВС, кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ КАТЕГОРІЇ «ЗАКОННІСТЬ»

Проблема дотримання, а точніше, реалізації одного з основних принципів права - принципу «законності» у правовій і політичній системі нашої держави варта того, щоб привернути до неї увагу наукової юридичної громадськості, політиків юристів-практиків та небайдужих представників громадянського суспільства. Криза останніх років пов'язується з необхідністю переосмислення багатьох відомих проблем, зокрема таких понять як легітимність і законність. Законність є важливою умовою існування і розвитку правової держави. Демократизація суспільного життя не може відбуватися без зміцнення законності, яка характеризується з одного боку, поширенням свободи, лібералізацією світогляду, диференціацією системи правових цінностей, а з іншого, їх невідємним наслідком – потенційною можливістю прояву соціальних відхилень.

Метою статті є висвітлення змісту поняття «законність» в контексті сучасних вітчизняних та зарубіжних інтерпретацій теорій права.

Для досягнення мети автором статті планується вирішити наступні завдання: 1) охарактеризувати сучасні підходи до висвітлення змісту категорії «законність» у сучасній літературі пострадянських країн; 2) проаналізувати аналогічні правові категорії, що використовуються у правовій системі ФРН та провести відповідні порівняння.

В основу методології для вирішення поставлених завдань покладено метод герменевтики, що дозволив здійснити адекватний аналіз текстів наукових першоджерел та метод порівняння, завдяки якому стало можливим виявити риси подібності та відмінності у праворозумінні поняття «законність» представників різних наукових правових шкіл.

Категорія «законність» є однією із складних та фундаментальних категорій в українській юридичній науці. Багатоаспектність розуміння її змісту пояснюється тим, що, виходячи із специфіки пізнавальних завдань, особливостей методологічної основи досліджень, її інтерпретація здійснюється за допомогою такого понятійного ряду як «режим», «принцип», «засіб» тощо.

На сучасному етапі в російському та українському загальнотеоретичному правознавстві